

Uredništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
št. 9, pritličje.
Rokopisov ne vrača.

Poštnina plačljiva v gotovini.

Lahja vsak petek
zjutraj in stane
poštnino vred
celoletno 24 Din.
leta 12 Din, za
lata 6 Din.
Posamezna številka

*vojska kuzin
Ljubljana*

MURSKA STRAŽA

SILNILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
št. 9, pritličje.
Telefon št. 7.

Inserati: Ena šest-
stolpna petitvrsta
stane 1 Din 25 para.
Pri večkratni objavi
primeren popust.
Posamezna številka 75 p

38. št. 1.

Gornja Radgona, dne 21. septembra 1923.

V. leto.

Nevarnost vojne in njene posledice.

(Italija in Jugoslavija v slučaju krvavega spopada.)

Z ozirom na veliko nevarnost bližnje vojne, katero so nam prorokovali bojaželjni beograjski listi ob grško-italskem sporu in sedaj, ko je prišla na površje definitivna rešitev reškega vprašanja objavljamo zanimivo razpravo bivšega avstr. vojnega ministra gen. Auffenberg.

Ko je nastal spor med Italijo in Grčijo in je Italija zasedla Krf, je v Jugoslaviji zavrelo. Nasprotje in napetost med levim in desnim bregom Jadranskega morja se očituje pri vsaki priliki. Gospod Auffenberg, ki je bil včasih avstrijski vojni minister in je o stvari dobro poučen, je napisal v „Neue Freie Presse“ članek o jadranskem sporu. Kaj piše Auffenberg?

Dve želji, dve volji.

Italija smatra Jadransko morje kot „Mare nostrum“, na katerem mora biti le en gospodar. Italija je prepričana, da je za njeno prospevanje potrebno, da je v popolni posesti obeh bregov. Zato si je že ustanovila na onem bregu nekaj oporišč, kakor Pulo, Zadar in nekaj otokov. Na drugi strani pa stoji mlada država, ki je pretežja trdne volje, da mora biti absolutna gospodarica desnega obrežja, da lahko varuje svoje interese. Kdo naj pripelje do sporazuma ti dve želji, ti dve volji?

Notranje razmere.

V Italiji je zmagal fašizem, ki je dal diktatorju v roke moč in silo, kakršne ni imel noben cesar — vladar. V Jugoslaviji pa notranji spori med tremi ljudstvi. Res je, da so vsa tri ljudstva prežeta sovražnosti do Italije in bi v morebitnem sporu z Italijo kar čez noč prenehala notranja borba in bi vse sile osredotočili proti zunanemu sovražniku. Kljub vsemu temu se vendar Italiji ni nudila nikar tako ugodna prilika za doseg njenih ciljev.

Bojna sredstva.

Res je, da je pravkar Francoska posodila Jugoslaviji 300 milijonov frankov, toda številna premoč Italije je velikanska. Razmerje je 3:1. Nadalje ima Italija veliko mornarico, ki bi od juga Jugoslavijo kaj lahko obkolila in bi jo odrezala od vsakršnega dovoza po morju. Italija premore sijajno zrakoplovno vojsko, v Jugoslaviji je šele v povojih. Na drugi strani seveda ne morem prezreti visoke vrednosti jugoslovanskih polkov.

Velika fronta.

Italijansko-jugoslovanski spor bi takoj pritegnil v bojni vrtnec Avstrijo. Zakaj? Severna fronta bi znašala okrog 100 km. Ta kratka fronta je ugodna za številno šibkejšega, to je za Jugoslavijo. Italija, ki razpolaga s številnejšo armado, bi naravno skušala fronto razširiti. Na čigav račun, na katero ozemlje? Na avstrijsko! Vsaj srednja dravska dolina bi prišla v poštev.

Zaključek.

Auffenberg govori o posledicah za Avstrijo. Svoja izvajanja konča s stavkom:

„V očigled žalostnega položaja v Evropi je vplivalo zelo dobrodejno zagotovilo Mussolinijevo, da je vsaka vojna nevarnost absolutno izključena.“

(Po „Neue Freie Presse“.)

Škandal naše državne meje.

(Gg. ministroma za notr. zadeve in finance, okrajnemu glavarstvu in odboru ter občinskemu zastopu — napisano ob dvanajsti uri.)

Nebrojkrat se je „Murska Straža“ posvetila obmejnemu državnemu škandalu, ki stoji na periferiji države ob mostu med našo državo in Avstrijo — v obliki neoblikovane kolibe, ki bi naj služila finančnim ter policijskim stražnikom kot stražarnica.

Jesen je tu. Z njo prihajajo deževni dnevi in kmalu bo zima pred vratmi, medtem ko toliko kritizirana stražarnica mirno stoji na mostu, v sramoto našo, tujcem v pomilovanje in posmeh.

Skrajni čas je, da se ta nestvor od strani in postavi primerna stražarnica. Kakor čujemo, je celo občina pripravljena z ozirom na ugled trga kot takega, da prispeva nekaj opeke za napravo poštene stražarnice ob mostu.

Javnost, kakor obmejni organi in prizadeto stražno moštvo — vsi vedo, koliko se je o tem že pisalo in govorilo in pritoževalo na vse strani. Za take potrebe ima naša vlada seveda gluha ušesa. Širokoustni radikali, ki že celo večnost vladajo so ob volitvah razmetavali milijone za kupovanje značajev in podlih duš za eno volilno kroglico, nišo pa videli potrebe, ki je ena najvažnejših.

Vprašamo: Kdo bo delal službo v napolpodrti baraki, katero so si ob prviru itak redarji sami postavili? Kadar dežuje sploh, ni za obstati, kakor so se že merodajni ljudje prepričali in vse zamanj! Od kod pa boste vzeli ljudi, ki se bodo v spremljivem in mrzlem vremenu prehladili in zboleli? Kdo vam bo delal službo? In ako bo kdo delal službo, kako jo bo delal? Ali bo v interesu države in njenih mej, na katerih nedotakljivost tako ostro prisegate? V zimi je vsako bivanje v kolibi nemogoče. Kako si naj reveži kurijo, ko ni peči, ampak vse polno s papirjem za silo zamašenih špranj?!

Nad dve leti že pišemo o tem škandalu, ki pada na račun državne uprave. Merodajni faktorji zganite se, dokler je čas. — Tujci in razne komisije, ki prihajajo tod mimo se naravnost zgražajo nad takimi pojavi. Je to nam in našemu ugledu v korist? Mar v čast? V ponos morda? — Da, tako je: Že pri mostu naj vsakdo zna, da je vstopil na Balkanijo ...

J. H.

15 letnica mariborskega Orla.

Res, petnajstlet ni kdovekaj in če začnemo pri kom seštevati njegova leta in obhajati razne obletnice, takrat navadno o dotičnem ne vemo več nič drugega naštevati, kakor njegova leta: staramo se, stari smo že, stari.

Petnajstletni mariborski Orel pa je tak: čim starejši je, tem bolj se mladi.

Svojo petnajstletnico dne 6. in 7. oktobra t. l. bo obhajal v znamenju mejnice dveh dob.

Slovenski Orel postaja vseobsegajoča narodna činjenica in ena najvažnejših mladinskih organizacij. Dr. Jan. Ev. Krek je govoril že maja leta 1909, „da so telovadni odseki izpolnili njegova pričakovanja in postali stebri našega društvenega življenja. Neprijatelj telovadnega odseka ne more biti prijatelj izobraževalnega dela. Kdor skuša sejati seme razdora med telovadnimi odseki in drugimi našimi organizacijami, bodisi izobraževalnimi, gospodarskimi ali verskimi, ta dela pregrešno“. Kakšne bi bile danes njegove besede, ko je Orel takšen, kakršnega si niti on ni povsem zamislil! Rečem, da je danes v slovenski orlovski organizaciji nekaj tako skoro nepojmljivo globokega, za kar bi se človek malodane venomer vzradočal.

Zelo zabrisana je že tista sobota 1. avgusta l. 1908, ko je zagnezdil Orel tudi v Mariboru. Nekako dvaindvajseti je bil v vrsti ustanovljajočih se slovenskih orlovskih odsekov in tretji na Slovenskem Štajerskem. Prvenstvo pa mu gre, ker je prvi obmejni slovenski Orel, ki je vršil ravno ne malo slovensko narodnostno delo. — Kdor je imel priliko, pogledati v delavnico mariborskega Orla prva leta njegovega obstoja, se mora nehote čuditi, v kakšnih razmerah so vztrajali takrat slovenski fantje ravno v tem orlovskem odseku, kakšna železna vztrajnost in neomajna slovenska samozavest sta jih družili. In ko človek naleti na imena, kakor so bili člani tega odseka: Jožef Praprotnik, Rudolf Simonič, Jožef Šiška, dr. Karel Verstovšek in drugi, sname klobuk z glave in obstane ob premišljevanju njihovega poguma in jeklene volje. Tem ljudem je bil orlovski kroj res odsev mišičevega dela in reda vsepovsod in ga niso oblačili za to, da bi krili, kar je lenega in gnilega. Bili so možje, možje kakor morejo zrasti samo v Orlu!

Orel v Mariboru — petnajstletnik je bil vzgojen v najljutejšem boju za svoj narod in svoje katoliško načelo. Bil je pa tudi ognjišče, odkoder je šinil orlovski plamen po slovenski severni meji. Vzpodbujal je in vnel, zbiral ude v organizirano četo. Njegov prvi javni nastop v Kostrivnici dne 5. septembra 1909 je bil kakor kresno znamenje, ki pravi o njem poročilo: „Vsi gledalci smo bili edini: to je nekaj novega, res lepega! Ljudje pri rajalnem odhodu niso mogli prenehati s ploskanjem in živijo-klici. Vsak nastop je bil burno odobran. Orla mora dobiti vsaka večja župnija.“

In tako bi mogli naštevati dela — torej ne leta — mariborskega Orla. Prišli bi do septemberskih spominov leta 1908, do šentiljskega Slovenskega doma l. 1910, do orlovskega praznika v Kamniku l. 1909, do raznih prepovedi nastopati v kroju in tako dalje. A nič tega: danes je Orel v Mariboru petnajstletnik, zavedajoč se dobro: v trudu in znoju me je vzgojila orlovska misel!

Torej svoj praznik bo praznoval Orel v Mariboru. Dneva 6. in 7. oktobra t. l. je določil, da počasti v krogu orlovske družine ter zvestih in vdanih mu prija-

teljev, znancev, svoje spomine. V zunanje vidno znamenje tistih dni, v bodrilo svojih vrst pa hoče postaviti še odsekovni prapor, ki bo takrat obenem blagoslovljen.

Slavje petnajstletnice in blagoslovitve prapora mariborskega Orla bodi praznik obmejne slovenske orlovske misli. V resnem delu, v dostojnem nastopu naj se zbere 6. in 7. oktobra v Mariboru vse, kar ve ceniti notranjo silo orlovske organizacije in se ne da omamiti le po zunanjih priložnostnih kretanjah. Mariborski Orel ne praznuje svoje petnajstletnice morebiti kot kakršnikoli nastop proti kateremukoli nasprotniku. Ne! Kot strogo kulturno-vzgojna organizacija, ki posveča vse sile tako telesni, kakor duševni vzgoji slovenske mladine na temelju krščanskih načel in ji ustvarja zdravo podlago za krščansko življenje v družini, krepki njeno narodnostno zavest in ji da temeljito državljansko vzgojo ter izobrazbo, takšen slavi Orel v Mariboru petnajstletnico svoje ustanovitve. Nič manj, nič več noče Orel-petnajstletnik v Mariboru ko:

k delu, k napredku, fantje, nastop!
— js —

Pregled polit. in drugih dogodkov.

G. Pašič, naš min. predsednik se je vrnil v Beograd. — Radiča še ni. — Radl Reke — nam preti vojna, ker baje ni mogoče tega vprašanja drugače rešiti. Po raznih poročilih so Italijani znatno utrdili „svoje“ meje. — Takse, ki igrajo našem „Kraljestvu taksenih mark“ — čudovito važno vlogo se bodo ponovno povišale. Naši poslanci (SLS) so se postavili zelo ostro proti povišanju. — Krst novega prestolonaslednika bo 14. oktobra na prav slovesen način. Dobil bo slavno ime svojega deda Petra. — Nizozemska kraljica Viljemina je proslavila 25 letnico svojega vladanja. — Potresi na Japonskem se znova pojavljajo. Iz starih in novonastalih vulkanov (ognjenikov) bruha lava. — Smešijo se tisti vladni referenti, ki so izdelali načrt za prepoved, da se ne sme grozdje trgati pred 29. septembrom. Kdo bo pa trgal te trde jagode pred sredo oktobra ali o Vseh svetih, ako Bog da?! — † Prof. Makso Pleteršnik, ugledni učenjak in avtor slovitnega slovarja — je umrl v starosti 83 let. Več na drugem mestu. — Opokojeni oficirji so večinoma Slovenci in Hrvati...

Kolečka Ivanovič:

Mrak.

(Novele.)

Rastko Aleksandrov je nemirno obračal svojo glavo in premišljeval. Z levico si je gladil in popravljal svoje svetle, mehke kodre.

Skozi okno je prisijala lahna svetloba, ki je pravkar predrla sivo meglo, ki je ležala na ravani. Vse okoli je bilo nekako neprijazno, sivo in čudno hladno — megla se je zadirala globoko v človeška pljuča in s čudnim prasketanjem razjedala skorjo dreves.

Rastko je pisal, toda ni mu šlo prav od rok. Ko se je jel bolj truditi, da bi lepše pisal, se ga je lotila neka čudna nevolja; in zagnal je pero v stran ter se naslonil na pisalno mizo...

Tedaj je nekje zunaj zaigrala godba — počasi, skokoma se dvigaje in zopet padajoč, v lahnih lokih so doneli njeni glasovi.

— Zakaj vruga igrajo? — se je natihem vprašal. Toda v tistem hipu je začasno utihnila in mali, debeli kapelnik je prišel v sosedno sobo očetu častitat za god.

— Kje je pa Rastko? —

— Ni ga še iz sobe mama, še spi — je dejal brat — čisto je pozabil na očetov god... Mama, grem ga buditi. —

— Kaj češ? —

Dalje še ni izgovoril in že je sedel majhen bratec na pisalni mizi in Rastkota na noben

Ker so baje nezanesljivi, medtem ko so bili ob preobratu in pred njim s tem, da so svoje glave metali v torbo za tisto edinstvenost, ki jih sedaj goni v pokoj! Lepa hvaležnost to! — V Sarajevu zgradijo visoko šolo. — Na Španskem so imeli državni prevrat. Nova vlada je razpustila parlament. — General Primo de Rivera je izdal proglas, v katerem napoveduje skrajni boj komunistom in separatistom. — Nova vlada je uvedla strogo cenzuro za tisk, pošto in brzojav. Vkljub temu se je moglo zvedeti, da je kralj na strani generala de Rivera, ki je proglasil obsedno stanje v vsej državi. Kralj odobrava prevrat. Nova vlada namerava nemudoma odpoklicati čete iz Maroka. — Naš pesnik-starosta Josip Stritar je proslavil v Rog. Slatini svojo zlato poroko na priprost način. Bolehni starček je priklenjen na posteljo, zato se posebne slovesnosti, ki so bile na programu predvsem cerkvena poroka in zatem banket vsled slabosti visokega pesnika starčka niso mogle izvršiti. Velikemu sinu domovine naj Nebo osladi večer njegovega življenja! — „Jutro“ preneha izhajati, pišejo „Jutranje Novosti“, o katerih trdi „Jutro“ isto... — Nemški poslanci bodo še nadalje podpirali Narodno radik. vlado, ki je zaprla slovensko mešč. šolo v M. Soboti ter začela po Sloveniji otvarjati nemške šole... Daleč smo, daleč...

Dopisi.

Ljudska pisarna, katero opravlja okrajno tajništvo SLS (čitalnica Bralnega društva v veži Posojilnice) je že v številnih slučajih dajala svoja pojasnila in pomoč. Sedaj pred neposrednim zasedanjem državnega zbora (narodne skupščine) ponovno opozarjamo na isto. Pojasnila se dajejo v vseh carinskih, davčnih, sodniških, prometnih in drugih zadevah, ki se v slučaju, da je potrebno posredovanje poslanca — pošljejo našemu g. poslancu. Vse posredovanje in poslovanje ljudske pisarne, ki deluje že iz predvolitvenega časa — je popolnoma brezplačno.

Tombolo večjega obsega namerava po vzgledu Ljutomera in Križevca napraviti Bralno društvo v Gornji Radgoni v korist tiskovnega sklada. Blage darovatelje, ki imajo za dobro in plemenito stvar vsikdar odprto srce prosimo, da prispevajo z večjimi dobitki. Upamo, da se z ozirom na dober namen prireditve odzove kar največ dobrotnikov. Naše prijatelje pa pozivamo, da tekmujejo, kdo bo dal lepši in dragocenejši dobitek. Prijave, ki so obvezne blagovolite poslati uredništvu.

Gornja Radgona. Naše Bralno društvo je po dolgem prestanku radi dobe nujnega gospo-

način ni mogel spraviti ven, dokler ga ni gospa Aleksandrova poklicala.

— No vendarle siten si kot... —

— Rastko pismo zate. —

Prijel ga je nevoljno v roke ter lahno zardel. — Za hudirja ravno sedaj mi mora pisati, pa še od mame ga moram dobiti v roke. — Kdaj pa je prišlo to pismo, saj sedaj ne pride pošta? —

— Zinka je prinesla; pri njih je poštar pomotoma oddal. —

Sedaj je postal še bolj razburjen. Bral je površno brez vsega zanimanja, nekako tja v en dan. Pri neki vrsti pa se je zdrnil, pogledal pazno okrog in vtaknil pismo z drhtenjem v žep.

— Je mogoče, da je ona to pisala — ona Olenka, da bi ona to storila, ne... Da je, saj je prost... in jaz sem z njo občeval s —, ne k vragu z njo, proč, ni mi je treba. Ha-ha Zinka to je kaj drugega. O žal še ti bo. —

Jezno je pospravil svoje stvari ter šel na balkon; za njim je prišla mama, stroga, pobožna gospa.

— Rastko, kdo ti je pisal, kaj je bilo notri? —

— Ah nič ni. Tista Olja, ki je bila enkrat tu pri nas mi je pisala, sedaj je na počitnicah — no in pisala je. —

— Toraj z dekleti si dopisuješ, pa si še tako mlad. —

Res zelo mlad, samo sedemnajst let je proč. —

darskega dela — vprizorila zelo lepo trodejanko „Fernando, strah Asturije“ ali „Spreobrnjenje roparja“. Obe predstavi (sobotna in nedeljska) sta bili dokaj dobro obiskani. Igralci so svoje voge izborni rešili. Bili so samo možki, ki so v okvirju danih prilik in zmožnosti storili vse, da se je igra lepo predstavljala. Slikoviti so bili španski kostumi, katere nam je posodilo vodstvo salez. zavoda v Veržeju. Na tem mestu izrekamo najlepšo zahvalo za naklonjenost. — Dobrospela igra bo igralcem v spodbudo, da nas skoraj razveselijo zopet s kako prireditvijo.

Gornja Radgona. Nekdo, ki je posetil zadnjo predstavo našega Bralnega društva nam piše: Lepo je bilo število udeležencev na obeh Vaših prireditvah, toda pazno in nepristansko oko ni opazilo med posetniki slovenske — četudi diletantske predstave onih oseb, ki kaj rade hodijo v nemški teater v Radgono. Dopisnik potem navaja imena, pa smo jih izpustili nimenoma. Vsekakor pa si treba zapomniti...

Za obmejni tiskovni sklad je daroval naš vsestransko požrtvovalni narodni poslanec našega okraja vlč. g. dr. Hohnjec lepo svoto 300 Din, za kar mu konzorcij lista izreka najlepšo zahvalo. Piemeniti vzgled ne baš premožnega darovatelja bodi v posnemanje premožnejšim!

Gornja Radgona. (Izgubljeno.) Gospod, ki je bil na lečenju v Radincih, a je odpotoval — je izgubil očala s Zeis-Punctal-stekli v srebrnem etuiju. Pošteni najditelj naj odda izgubljeni, ki je obenem drag spomin v našem upravnistvu proti primerni nagradi, katera se mu nakaže, ko uprava najdeno odpošlje in dostavi.

Gornja Radgona. Nov tobačni založnik. Med kompetenti, ki se potegujejo za novo tobačno glavno zalogo se čita ime novega radikala nekoga g. Omahena — ki je nedavno delal s polno sapo reklamo za dr. Novačana in njegovo vodeno republikanstvo. Torej nam zasije nova zvezda, ki bo sedanji komanditni družbi gornje-radgonskih narodnih radikalcev dala poseben sijaj! — Da vidimo, kako bo. Govori se in menda bo res, da je g. Omahen samo ime, a izvršitelj bi bil — zopet znani specialist na vse strani F.-J.

Ljutomer. Pri nas pripravljamo ustanovni občni zbor Delavske zveze za Slovenijo za ljutomerski okraj, nakar opozarjamo vse tovariše in tovarišice že danes vsega delovnega ljudstva iz ljutomerskega okraja. Tudi najmanjši in najbednejši se morejo končno enkrat strniti v nepremagljivo delavsko politično organizacijo, v tako, preko katere ne bo šla nobena sila. Na ustanovnem občnem zboru bo poročal ali predsednik Delavske zveze za Slovenijo dr. Andrej Gosar ali tajnik France Žužek ali poslanec Kremžar. Obrazložil nam bo program in dal smernice za podrobno delo. Tovariši in tovarišice! Mislite na ta velik dan, na katerega bo delavstvo iz našega okraja vstalo, se združilo in zavpilo po pravici! Tovariši in tovarišice da se v obilnem številu snidemo dne 30. septembra v Ljutomeru po rani sv. maši v gostilni „Triglav“.

Ljutomer. Veliko javno tombolo pripravljaja Bralno društvo v Ljutomeru, katera se bode vršila v nedeljo dne 30. septembra t. l. takoj po večernicah na glavnem trgu. Glavni dobitki bodo: polovnjak vina, vreča moke, blago za možko in blago za žensko obleko, zrejen prašič, razna perutnina, gospodarsko orodje, razne po-

— Toda, ko sem imela jaz toliko... —

— Da, da — je godrnjal Rastko — jaz nisem videl, govoriti pa je lahko. —

Toraj kaj ti je pisala tam na tretji strani? No take stvari si počenjal letos, tega bi si ne mislila. Takšna je mladina, za mojih let je bilo drugače. — Sinko, sinko kam si zašel? —

— Nikamor. Saj ni bilo treba čitati! —

— Potem pa je dobro. — S solzami v očeh je odšla.

Rastko je vstal in preudarjal. — Da, morala je pisati, saj je vedela, da me spravi v blato, pravil sem ji, naj molči, naj me ne spominja svoje gnusobe, svojega plitkega... uf, uf, ne-e-e proč — in udarjal je s pestmi ob mizo.

... Zopet je zaigrala godba. V salonu so plesali in rajali, slišalo se je med tem čudno šumenje smeh in šunder. Tu in tam je kdo trčil ob vrata, zopet je počila steklenica in enakomerno potrkovanje in nazdravljanje je bilo čuti.

— Gospod Rastko za Vami sprašujejo. —

— Kdo? —

— Gospa ravnateljeva in še drugi. —

— Naj se gredo solit. —

Počasi, mrmraje vstal in stopil skozi svojo v drugo sobo. Tam je bila mamačka in starejši brat, sedela sta pri kavi in čitala novine.

— Si vendarle enkrat vstal, — je precej nevoljno vprašal brat.

(Dalje prihodnjič.)

trebščine za obrtnike. Tombola bode splošno jako bogata. V slučaju slabega vremena bode tombola preložena na nedeljo dne 7. oktobra. Sodelovala bode ljutomerska tržka godba. Čisti dobiček tombole je namenjen zgradbi Katoliškega doma. Srečke po 3 Din se bodo dobile v prodajalni I. del. kons. društva in tudi po drugih trgovinah.

Ljutomer. V našem trgu se vršijo po cele noči ponočni nemiri, posebno pa ob nedeljah. Čudno, da danes nimamo v našem trgu več nobenega reda, niti ljudi, ki bi znali vsaj red napraviti. Naši ljutomerski gospodje, ki bi imeli v tem oziru kaj urediti, še se sami mnogokrat pozabljajo med te razgrajače, ker jim strašno ugajajo ruske melodije, četudi še dostikrat po popoluoci ali zjutraj ob tretji uri. Vrnili so se nekteri gospodeki iz dopustov, celo taki, ki počujejo naše otroke, pa če si jih bolj natanko ogledamo, so si nekje nabavili nekake orjunske sukniče. Mi jim sicer pustimo veselje, vendar naši stariši ostro protestirajo napram takim vzgojiteljem otrok, ki so duha najsramotojše organizacije v Jugoslaviji. Toraj bo treba v Ljutomeru nekoliko pomesti z veliko metlo!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tu se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. dobroobiskan shod SLS. Govoril je posl. dr. Hohnjec. Navzoči -- bilo je tudi nekaj nasprotnikov, ki pa so se mirno in dostojno zadržali -- so z zanimanjem sledili temeljitim izvajanjem delavnega poslanca ter izrekli Jugoslav. klubu popolno zaupnico.

Branoslavci. Tukaj se je vršilo v nedeljo dne 16. t. m. slovesno blagoslovljanje križa in hišnega kipa pri Škrjančevih. Procesija z velikim kipom presv. Srca Jezusovega je bila tako ganljiva, da je bilo marsikatero oko od veselja solzno. Zvečer se je med veselo družbo potom licitacije nabralo za Katoliški dom 253 Din. Vsem darovalcem iskren Bog plačaj! Škrjančevim pa kličemo: še na mnoga leta!

Tedenske novice

† **Smrt našega uglednega učenjaka.** V Pišecah pri Brežicah je zatisnil oči celi Sloveniji dobroznani gosp. profesor Maks Pleteršnik. Pogreb blagopogojnega se je vršil v soboto iz hiše žalosti v Pišecah na domačo pokopališče. Rajni se je rodil dne 3. dec. 1840 v Pišecah. Gimnazijo je študiral v Celju, filozofijo in pred vsem slavistiko pa na Dunaju. Služboval je kot suplent v Celju, kot profesor pa v Kranju, Gorici, Trstu in Ljubljani. Rajni pa ni bil samo vzor profesorja, ampak pisatelj in znanstvenik. Napisal in zapustil nam je veliko znanstvenih razprav, pred vsem pa naš najboljši slovensko-nemški slovar, katerega je urejeval 10 let. Po svojem značaju je bil izvanredno blag, z vsakim prijazen, dijakom pa v vsakem oziru oče. Kot sin slovenske matere je ostal do smrti goreč Slovenec, ki je deloval za blagor domovine kot vzgojitelj naše mladine, pred vsem pa se je odlikoval za povzdigo Slovencev s peresom. Treba tudi poudariti, da je bil rajni Maks globoko veren in nobeno nedeljo ali praznik ni izpustil službe božje. Bodi mu rojstna zemlja lahka!

Reško vprašanje bo vendar rešeno mirnim potom, kar gg. vojnim liferantom, katerim že zmanjkuje v zadnji vojni pridobljeni denar, ni prav. Mislimo menda vsi, da so vsi narodi sveta prišli do svetega spoznanja, da je vsaka vojna barbarski ostanek iz divjih, nekulturnih časov. Kdor koli pa je trpel muke zadnje vojne, si bo temeljito premislil, da pojde drugič v žerjavico po kostanj za sebi tuje cilje.

Zamenjava „kovačev“. Finančna deželna blagajna v Ljubljani in blagajne davčnih uradov bodo posredovale zamenjavo 10 dinarskih novčanic državne izdaje in jih tudi pogojno sprejemale od strank v plačilo do vključno 1. februarja 1924. Stranke, ki hočejo te novčanic pri omenjenih državnih blagajnah zamenjati ali pa z njimi izvršiti plačilo, naj jih predlože z dvema spiskoma, na katerih naj stranka označi ime, priimek, bivališče, število od-

danih novčanic in od vsake novčanice številko in serijo. En primerek spiska bodo prevzemajoče blagajne vrnile strankam s potrdilom o prejemu. Čim bodo podružnice Narodne banke novčanic preizkusile, dobe stranke proti pokazanju vrnjenega spiska in proti posebni nekolkovani pobotnici za pristne zamenjane novčanic protivrednost pri blagajnah, kjer so jih v zameno položile. Za ugotovljene ponarejene bankovce pri zamenjavi se protivrednost ne bo izplačala. Ako pa bi bilo s falzifikatom izvršeno plačilo, je polagatelj dolžan, da takoj naknadno položi to vsoto pri državni blagajni. Posredovanje pri zamenjavi teh novčanic po državnih blagajnah se bo vršilo v gori označenem roku samo v mestih, kjer ima Narodna banka podružnice. Kjer pa obstoje podružnice, se bo zamenjava vršila neposredno pri podružnicah, oziroma od 10. februarja 1924 naprej pri Narodni banki v Belgradu.

10 dinarski bankovci takozvani „kovači“ se bodo zamenjali, istočasno pridejo stari tisočaki iz prometa. Posojilnica v Gornji Radgoni sprejema te dve vrsti denarja le tedaj, če se denar vloži na knjižico.

Grobove je oropal grobokop Frlēž v Mariboru. Mrličje je le malo zakopal, nato pa je ponoči odpiral rakve ter odvezemal mrličjem obleko in dragocenosti, katere je zastavljal in prodajal. Ko soga dobili, se je hotel umoriti, pa se mu ni posrečilo. Njegov prednik pa je mrličje sesekal in dajal svojim praščem. Ta nestvor je že obsedel svojo 15 letno ječo in je „ugleden“ posestnik...

Pucelj in njegov načelnik. „Jugoslovenski Lloyd“ z dne 1. septembra poroča, da je glede najema ribolova na Ohriskem in Prespanskem jezeru podpisal tozadevno pogodbo v imenu države minister Pucelj, v imenu banke v Ohridu pa načelnik poljedelskega ministrstva, kjer je ministroval g. Pucelj, poročevalec za ribištvo Mih. Petrovič. Narodna skupščina je tako kupčijo sicer odbila, toda zadeva še do danes ni urejena. Res čedno je bilo to sklepanje pogodbe. Minister in njemu podrejen uradnik sklepata kupčijo...

Ženska — prvi duhovnik v naši državi. V Vojvodini je neka madžarska vas, ki je poklicala neko gospo Olgo Novak za duhovnika v svojo srenjo. Olga Novak je reformirani duhovnik in prva, ki opravlja v naši državi v ženski obleki duhovniške posle.

Napad na potnike. Iz Skoplja javljajo: Med mestom in kolodvorom Bujanovac je napadlo 20 roparjev gručo potnikov. Tolovaji so potnike izropali do srajc ter spodnjih hlač in jih nato prepustili usodi. Samo čistega denarja so naropali za celih 100.000 dinarjev. Roparje zasledujejo.

Izvozna carina.

Vlada je nedavno sklenila, da bo izvozno carino od nekaterih predmetov znatno znižala, od nekaterih pa odpravila.

Natančnih števil glede carinskih postavk na posamezne predmete te tukaj ne bomo navajali. Presojati hočemo le celokupen učinek te naredbe.

Poglejmo na pr. žito. Žitna cena je svetovna cena. To se pravi, da je večinoma povsod enaka. Razlike obstoje le v prevoznih stroških in v carinah.

Če bi bila recimo svetovna cena, ki jo narekuje navadno Amerika, za cent 3000 kron, bi jo tudi naš producent prodajal lahko pri nas doma po 3000 K cent. Na Dunaj bi jo moral dati morebiti nekaj

cenejše, in sicer le toliko cenejše, kolikor znašajo prevozni stroški, da bi mogel konkurirati.

Pri nas pa je bilo prej treba plačati izvozno carino od vsakega centa žita. Kdor je torej hotel prodati žito izven države, ga ni mogel prodati drugače kakor po svetovni ceni, (približno), doma pa ga je moral dati toliko cenejše, kolikor je iznašala izvozna carina. To se pravi: Pridelovalec žita (na veliko) je moral plačati državi od vsakega centa žita tako velik davek, kolikor je znašala carina.

To je sedaj odpravljeno. Pridelovalec žita bo plačal samo še neznatno izvozno carino. On bo torej prodal lahko svoj pridelek takorekoč po svetovni ceni, bodisi da ga proda ven ali pa doma.

Če bi ostala torej svetovna cena žita ista kot je bila lansko leto, bi morali pri nas vsi, ki kupujejo žito, plačevati žito mnogo dražje in sicer za toliko dražje, kolikor se je znižala izvozna carina. Če bo pa padla svetovna cena za toliko, kolikor znaša znižana izvozna carina, bomo plačevali žito tako kot lani. Cenejše bi torej postalo žito le, če bi svetovna cena padla še nižje, kakor znaša znižana izvozna carina, ali pa če bi se dinar dvignil.

Zadnja dva slučaja pa sta malo verjetna. Zato vse kaže, da žitni pridelki ne bodo dosti cenejši. Mogoče na jesen, ko rabijo kmetje denar. Spomladi pa se bo cena zopet po vsi verjetnosti dvignila, če ne pride kaj nepričakovanega vmes. Avtonomist.

Denar in blago.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 95—96 Din, 100 francoskih frankov stane 547—552 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1350—0.1360 Din, za 100 čehoslovaških kron 283—284 Din, za 100 nemških mark 0.0022—0.00125 Din in za 100 laških lir 412—413 Din. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.15 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 39 konj, 18 bikov, 152 volov, 380 krav in 6 telc. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 23. 8. 1923 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 13—15., poldebeli voli 13.50—15., piem. voli 9.50—11.50, biki za klanje 11.50—12.50, klavne krave debele 11.50—13.75, plemenske krave 10—12.50, krave za klobasarje 8.25—9.25, molzne krave 9.50—12, breje krave 9.50—12.50, mlada živina 9.75—14. — **Na svinjski sejem** 24. avgusta se je pripeljalo 185 svinj, dve kozi in ena ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 200—225 Din, 7—9 tednov 300—450 Din, 3—4 mesce 450 do 550 Din, 5—7 mescev 700—750 Din, 8—10 mescev 925—1150 Din, 1 leto 1625—2150 Din, 1 kg žive teže 20—22.50 Din, 1 kg mrtve teže 27.50—30 Din, koza komad 225—250 Din, ovca komad 275—300 Din. Cene so šle nazaj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 Din, meso od bikov, krav in telc 21 do 22 Din, telečje meso 24 do 27.50 Din, svinjsko meso sveže 35 do 40 Din povsod za 1 kg.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—320 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 315—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Koruza 260—300, moka 0 590—600. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slavonska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupčij. — Kuruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Cene divjačini. Na izrednem občnem zboru Slov. lov. društva v Ljubljani dne 12. septembra 1923 so se določile za vse člane obligatorične minimalne cene divjačini in sicer franco oddajna postaja. Srna kg a 25 Din, divja koza a 15 Din. Zajci komad nad 3 kg 80 Din, pod 3 kg 60 Din, jerebica 20 Din, prepelisa 10 Din, fazan 50 Din, velika raca 25 Din, mala raca 15 Din, kljunač 25 Din in kozica 10 Din.

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

TECAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO, ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR,
(največja strokovna šola za stenotipijo v Jugoslaviji)
Začetek novih tečajev dne 1. oktobra.
Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji
Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

IMAM

3 dobroohranjene sode, katere zamenjam za vino. 1 sod drži 12 hl, 2 sode po 30 hl je skupaj 72 hl. Pismene dopise na Janko Kosi trg. Javornik Gorenško.

Telefon 436

Telefon 436

TOVARNA KANDITOV
FR. ROZMAN

Maribor, Aleksandrova c. 57
priporoča

vse vrste kanditov
(bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih tovarn. cenah!
Zahtevajte cenike!

PO ČU

dovito nizkih cenah
kupite letos
volneno blago

za ženske in sukno za
moške obleke, kakor
tudi vso drugo manu-
fakturno robo v vele-
trgovini R. Stermecki,

Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki.

E 106/23-10.

Dražbeni oklic.

Dne 20. oktobra 1923 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. V dražba nepremičnin zemljiška knjiga Soyjak, vl. št. 345, cenilna vrednost: 89.954 K, vrednost pritikline: 1470 K, najmanjši ponudek: 60.949 K 34 v.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede neprimičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče Gornja Radgona,
dne 12. 9. 23.

Išče se mlado dekle

k majhnemu otroku čez dan. Naslov v upravi „Murske Straže“.

Iščem pomočnika

izvežbanega v steklarski obrti in vajenca. Dopisi na upravo lista.

Išče se

učiteljica ali učitelj ruskega jezika. Naslov v upravnishtvu „Murske Straže“.

Novo vinske sode

od 25—700 l, prvovrstna izdeljava, vsako količino takoj po ceni od Din 176 od hl naprej.

Skladiščne sode

od 20—50 hl z vrati in patentno zavoro, za ceno po Din 236.—, od hl naprej — franko tovarna — ponuja

Zagrebačka tvornica hačava d. d. Zagreb.

Posestvo

s tremi orali takoj **na prodaj** z senom in bratvo vred. Natančnejša pojasnila daje posestnik Franc Roškar, Aženski vrh. Police pri Gornji Radgoni.

Svoji k svojim!

Zavarujte

svoja poslopja, poljske pridelke, pohištvo, zaloge le pri **požarnem oddelku**, svoje življenje, otrokom doto, dosmrtno rento le pri **življenjskem oddelku**

Vzajemne zavarovalnice

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

ki je prvi in edini slovenske zavarovalni zavod.

Prospekt brezplačno in poštnine prosto.

Sodi

za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo.

Toliko jajc
mi znesejo moje
kokoši, da je
veselje. Najrajši
jih prodam

RATNIK-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS štev. 12

kateri plača po najvišji
dnevni cenah.

Kupuje tudi surovo maslo
(Butter) po najvišji dnevni ceni

Samo 10 dinarjev

stane do konca leta **Murska Straža**
Ali sem poravnal dolžno naročnino?

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavica 50,000.000 Din a rezerve preko 12,500.000 Din Vloge čez 125,000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien. Ekspoziture: Jesenice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe. Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split — Baikan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.